

Kedves Kertbarátnők, tisztelt Kertbarátok!

2023. évi 1. felhívás

Megjött a tavasz! De volt egyáltalán tél? A fűtött épületekkel, falakkal védett házikertekben különben sem lehet biztosan számítani a fagy károsítókat (rovarokat, atkákat, gombákat és baktériumokat) gyérítő hatására. Az idei télen a néhány – 10-12 °C fokos éjszaka sem zavarta meg a téli álmukat. Sajnos a gyümölcsfáink közül a korán felébredő kajsziban néhol érzékeny rügykárt okozott ez a néhány éjszaka is. Kecskeméten fajtánként eltérően, 5-50%-os elfagyásról számolt be a kolléganőm. Dr. Sicz György Békéscsabáról egy a rügyalpnál „megfázott”, elbarnult kajszirügy fotóját küldte el. Nem biztatom sok jóval! Lehet, hogy szirmot bontanak és megtermékenyülnek ezek a rügyek, de később a fiatal gyümölcsök hullása jelezheti a télvégi hideg hatását.

► Mellékelem dr. Szalay László kiváló cikkét. A termőrügy kialakulásának a folyamatáról szól. Érdemes elolvasni és eltenni, mert a nyár végén is aktuális lesz az összes gyümölcsfánál. Januárban egy [kisfilmet](#) készítettünk a szerző által is javasolt vesszőhajtatásról. Jövőre Önöknek is ajánlom ezt a tesztet! Most a rügyek kettévágásával tájékozódhatnak a fáik állapotáról, ahogyan ezt a fényképen is láthatják. A súlyosan károsodott fáknál, több termőrügyet hagyjanak meg a tavaszi metszésnél, ritkításnál.

► A cikk a *Kertészet és Szőlészet* újságban jelent meg, melyben dr. Aponyi Lajos (az Év Növényvédőse cím idei nyertese) hetenként növényvédelmi előrejelzést ad házikerteseinknek. Kifejezetten a hobbikerteseinknek szól a *Kerti Kalendárium* havilap. Az újságokat megrendelhetik a <https://magyarmezogazdasag.hu/lapcsoport> -nál.

► Február végéig érdemes elkészíteni és kihelyezni a **rovarhoteleket**. Gyakran méhhotel vagy darázsgarázs néven is említik ezeket. A háziméhek nem győzik a beporzást, szükségünk van a vadméhek segítségére. A tökéletesebb beporzásukkal a fagy káros hatását is mérsékelhetjük. Ezek egyedül élő méhfajok, nem támadnak nem szúrnak, nem kell félni tőlük! A rovarhotel kifejezésre keresve 28.800 találatot kaptam a Google keresőben. Sok jó ötlet közül választhatnak.

► A **giliszták** is feljöttek a mélyből! Úgy tűnik, hogy jó erőben vannak. A gyalogosok által keményre taposott ösvényen láthatják a túrásaikat. A fénykép ma készült a Lánchíd tövében, a budapesti Széchenyi téren.

► A mai fotón egy cseresznyefa rügycsokrát láthatják. Már kipattantak a rügypikkelyei. Ennél a fánál már indíthatnák a tavaszi lemosó permetezést. A kertek többsége azonban vegyes állományú, ahol elhúzódóan, akár több hetes eltéréssel fakadnak a fák, bokrok. Pl. az almatermésűek most még alszanak, egyes fajták csak áprilisban rügyeznek ki. Így nehéz meghatározni a lemosás optimális időpontját. Sokszor fogok utalni az OMSZ előrejelzéseire, mely most a jövő hétre 10 °C körüli hőmérsékletet és minimális csapadékot jósol. Szerintem el lehet kezdeni a **tavaszi lemosást**.

► A lemosás technológiája nem változott tavaly óta. Idézek a 2022-es 1. felhívásból. „**Az biztos, hogy megnőtt az őszi és a tavaszi lemosó permetezések jelentősége.** Mohácsy Mátyás még az 1950-es években is úgy vélte, hogy 3-4 nyári permetezéssel ér fel a tavaszi lemosás. Azért hangsúlyozta ennyire a jelentőségét, mert azokban az években nem léteztek olyan permetszerek, amikkel nyáron eredményesen védekezhetek volna a kertészek. Ma is hasonló gondokkal küzdünk, a kivonások miatt, sajnos egyre kevesebb készítményünk marad, melyeket bevethetnénk nyáron, a károsítók megjelenésekor. Mohácsy Mátyás tanácsát ma is érdemes megfogadni. Annál inkább, mert úgy tűnik, hogy mi már hetekig tartó kemény telekre sem számíthatunk. A korabeli kollégákat, a károsítók gyérítésében még a téli mínuszok is segítették.

A múlt századi kertészekhez képest, más szempontból is nehezebb a helyzetünk. Őket még nem zavarták a kiszámíthatatlan időjárási jelenségek, a szervestrágyák sem hiányoztak a gazdaságokból, a savas esők és a műtrágyák talajsavanyító hatása sem okozott ekkora gondot, a méhek mai szintű gyérüléséről sem olvastam a korabeli híradásokban, stb. A múlt század közepén még nem jelentkeztek ilyen élesen a környezetrombolás hatásai. A beporzók, a hasznos madarak, a ragadozó rovarok és ragadozó atkák segítségével a nagyüzemek, de mi sem lehetünk eredményesek. Az ültetvényeket, a szántóföldön gazdálkodókat jogszabályokkal kényszerítik a „zöldítésre”, az integrált növényvédelemre, a talajok védelmére, stb. Bár miránk, kertbarátokra nem vonatkoznak ezek a paragrafusok, de be kell látnunk, el kell fogadnunk, hogy ha terményeket szeretnénk, akkor nincs más út. Egyre többet kell foglalkoznunk azokkal a környezeti tényezőkkel is, melyek bár nem hoznak azonnali és közvetlen hasznot, de segítenek az egészséges kert kialakításában.

A hetven évvel ezelőtti gyakorlathoz képest a lemosás módszerén is változtatnunk kell. Ősszel a lecsorgó réztől, tavasszal az olajos szerekkel kell megvédeni a kertünk talaját. A réztartalmú gombaölők (valamennyi nehézfémű) kicsapják a talaj mikroszervezetinek a fehérjéit, az olajos rovarölők bevonják és megfullasztják azokat. Ezzel a gyakorlattal, a saját talajunkat tesszük meddővé. **Terítsenek fóliát a permetezendő fák alá!”**

► A hatóanyagokban sincs változás: réz, kén és olaj.

- A **réztartalmúakat** az őszi lombhulláskori lemosásra javasoltam, de akár ismételhetnek is vele rügpattanáskor, azoknál a fásszárúaknál ahol a gombák, baktériumok okozzák a gondot. Számítalan hatóanyag közül választhatnak, jelenleg mindegyik megfelelő. Rézszulfát, rézhidroxid, tribázikus rézszulfát, rézoxid, rézoxiklorid, stb. (A réz egy kicsit visszafogja a növények fejlődését is. Ez a hatás akár segíthet is a fagykár mérséklésében. Nem engedi a „fagy alá nőni” a rügyeket.) Aggasztó idei hír, hogy több réztartalmú gombaölő nagy kiszerezésben pl. 5 literes kannában I. kategóriás lett.

- A **kéntartalmúakat** a lisztharmatfertőzésre érzékeny növényeknél használják és gyérítő hatással van az atkákra is. Bármelyik nyárról megmaradt kéntartalmú alkalmas lemosásra is, de a hálózatos ún. poliszulfid formában dolgozik a leghatékonyabban. Így csak olajos kombinációkban kaphatóak, kivéve a Tiosolt, melyet viszont jelenleg lombtrágyaként engedélyeztek. A hatóanyag tartalma lett kb. 60%-a réginek, a növényvédő szernek. Saját számításom szerint télen 10 %-ban, tavasszal, rügpattanáskor 6-8 %-ban, nyáron majd 2-3 %-os töménységben újra használható. Az alma esetében a rügpikkelyek alatt telet át, tehát a rügpattanást és a kibújó kis leveleket kell megelőznünk. A szőlőnél a nyár végére beérett gombaképletekből az ún. kazmotéciumokból pattannak ki a spórák. A tőkéhez közeli, alsó kis levélkéken csíphetjük el az első tüneteket.

- A paraffinolajat vagy növényi **olajat** tartalmazó rovarölőkkel pajzstetveket, levéltetveket, egyes atkafajokat és még számos a kéregrepedésekben áttelelő rovar gyéríthetnek. A III. kategóriás rovarölő szerek közül kiestek pl. azok a készítmények (Bi 58 EC, Unifosz 50 EC, stb.), melyekkel a nyári permetezések során kordában tartottuk a pajzstetveket. Mára viszont felszaporodtak. Ahol nyáron gondot jelentettek, ott most válasszanak inkább az olajos készítmények közül.

- **Réz+olaj, kén+olaj, réz+kén+olaj és réz+kén** összetételben is kaphatóak lemosók. Előnyük, hogy kényelmesen, egy menettel több ellenséget is gyérítünk. Az olaj egyben segíti a gombaölő hatóanyagok kéreghez tapadását is.

- Néhány **nedvesítőszer** lemosáskor is használható, növelik a permetlé szétterülését, tapadását. Ilyen pl. a Wetcit, a Silwet Star, stb. A Biosol-Kálicsappan tapadásfokozó, de önmagában is bevált károsítók eltávolítására, 1-2,5 %-os dózisban.

Nem sorolom fel a növényvédő szerek neveit. Gyakorlatilag bármelyik réz, kén illetve olajtartalmú készítmény megfelelő lehet. Az előző évben, években gondot okozó károsítókat Önök ismerik, ez alapján válasszanak a fenti hatóanyagok közül.

► A gyümölcsmúmiák eltávolítása, a kéregkaporás és a metszés után kezdjenek hozzá a lemosáshoz. Egyre aktuálisabb ez a tanács. Ne feledjék, hogy a permetezést túlélő kártevőkre, az engedélyezett rovarölő szerek hiányában, később már nem tudunk olyan sikeresen lecsapni, mint ahogy azt pl. a Bi 58 EC-vel tehetjük. Ezért fel kell tárnunk a kéregrepedéseket.

A metszést követő rezes lemosással egyben fertőtleníthetjük is a kisebb metszési sebeket. A nagyobbakat pedig a sebkezelőkkel fedjük le. Ha még korai lenne a metszés, akkor fordítsanak a sorrenden. Most permetezzenek, és akkor metsszenek, amikor már látható az esetleges fagy hatása. Ekkor eltávolíthatóak ezek a sérült növényi részek illetve a megmaradt virágok, rügyek megmentésére koncentrálhatnak a munkájukkal. Ekkor azonban kesztyűben dolgozzanak, ne érintsék a lepermetezett ágakat.

Budapest, 2023. február 21.

Üdvözlettel: Zsigó György, NMNK

A Hermes ÁFÉSZ üzleteiben a megmilitett engedélyezett növényvédő szereket is megvásárolhatják és növényvédelmi szaktanácsot is kaphatnak!